

NIEUWSBRIEF DECEMBER 2023

Beste leden en ondersteuners van HWDuurzaam,

U hebt ons kwartaalbericht aan het einde van het derde kwartaal misschien gemist. Viel er dan niets te berichten over juli, augustus en september? Jammer genoeg niet. HWDuurzaam wil graag de klimaat mitigatie versterken door te participeren in duurzame projecten. Die participatie, om ook de lusten van grote projecten bij de burgers van de Hoeksche Waard terecht te laten komen, is in de tweede helft van dit jaar niet concreter geworden. Dat is jammer, maar we geven niet op.

Klimaat Debat

Wel hebben we in het afgelopen kwartaal twee avonden georganiseerd om duurzame energie-opwek en -gebruik te stimuleren. “Het Groot Hoeksche Waards Klimaat Debat” op 30 oktober, in de aanloop naar de Tweede Kamerverkiezingen, trok een volle zaal. De deelnemers aan het debat vertegenwoordigden het hele landelijke politieke spectrum. Een groot deel van de luisteraars kwam hun al gemaakte keuze bevestigen, gezien de jasjes en stropdassen met partijkleur. De overeenstemming onder de politici was zo opvallend dat ik aan het einde van de avond meende te mogen concluderen dat er vóór Kerstmis een nieuw kabinet op het bordes zou kunnen staan. Nu, een paar weken na de verkiezingen blijkt het zoeken naar overeenstemming toch een stuk weerbarstiger. Vóór Kerst gaat niet lukken, wie weet vóór Pasen of anders Pinksteren.

Lezing over geothermie

Op 28 november hield ons bestuurslid Gerrit Nitters een lezing over geothermie. Vooral het noorden van de Hoeksche Waard heeft potenties voor de productie van warmte uit diepere aardlagen. Na het boren van het doublet neemt de installatie niet veel ruimte in. Die kan in een wijk onopvallend tussen de woningen gebouwd worden. Om geothermie als warmtebron, kostenevenredig met andere vormen van warmte, te kunnen gebruiken is een behoorlijke warmtevraag nodig, die ook nog eens redelijk over het jaar verdeeld moet worden. Ook in de zomer moet er vraag blijven, want de waterstroom helemaal stil leggen kan te veel corrosie van de buizen tot gevolg hebben.

Verspreiding van de warmte over ons hele eiland zal te hoge kosten voor infrastructuur opleveren. De kosten zitten vooral in de dikke isolatielaag die om de buizen moet worden aangebracht. Als we wat dichter bij het havenindustriële complex van Rijnmond zouden zitten, hadden we mogelijk een netto leverancier van warmte kunnen worden. Maar van de ooit bedachte warmterotonde over zuid is weinig meer over. Voorlopig is dit dus geen haalbare business case. Maar de warmte in de grond koelt niet af, heeft Gerrit Nitters ons onder andere geleerd.

Internationaal

Op internationaal niveau heeft de klimaatbeweging de laatste maand wel aan de weg getimmerd. De aanloop naar de COP 28 in Dubai heeft tevoren veel aandacht gegenereerd. Met name was er twijfel of de directeur van het staatsoliebedrijf van de VAE, tevens minister van energie, wel voorzitter zou kunnen zijn van een bijeenkomst die het gebruik van fossiele energie moet verminderen.

Toch heeft deze tegenstelling meer aandacht opgeleverd dan de wandeltocht die ik zelf, twee jaar geleden, samen met vele anderen in Urgenda-verband, maakte naar de COP 26 in Glasgow. Dat Poetin in Dubai zijn opwachting maakte had uiteraard niets te maken met zijn zorgen over het klimaat. Maar ondanks de lage verwachting is er toch enige beweging in de goede richting te melden. Alle landen, ook de olieproducerende landen, hebben in de slotverklaring aangegeven dat CO2 de oorzaak is van de klimaatverandering, dat de uitstoot van CO2 moet verminderen en dat alle landen zich daartoe zullen inspannen.

Er zijn weliswaar nog geen sancties geformuleerd bij niet nakomen van deze afspraak, maar daar zullen we de COP 29 maar voor inzetten. Ook het klimaatfonds, waarin sterkere landen de zwakkere beloven te helpen, is versterkt. Bij een initiatief van de Nederlandse minister Jetten om fossiele subsidies volledig af te bouwen hebben twaalf landen zich aangesloten. Jetten heeft veel aandrang uitgeoefend op de Verenigde Staten om zich ook aan te sluiten, maar dat is niet gebeurd. We blijven optimistisch en zien uit naar de COP 29, die eind volgend jaar gehouden zal worden in Azerbeidzjan. Hopelijk zal de Kopgroep van Jetten dan wel uitbreiden.

Alle mensen op aarde

Laten we het enthousiasme waarmee Jetten het klimaat- en energiebeleid heeft aangepakt vasthouden. Dat doet HWDuurzaam in de Hoeksche Waard, dat moet een nieuw kabinet in Nederland, en dat is goed voor Europa, mogelijk ook na de Europese verkiezingen in juni 2024 onder de recent aangetreden Commissaris voor duurzaamheid en klimaat. Dat in onze westerse wereld wat rechtser wordt gestemd, zal het beleid niet wezenlijk veranderen, klimaat en milieu zijn een belang voor alle mensen op aarde.

Duurzaam omgaan met ons leefmilieu is een verantwoordelijkheid die wij hebben naar onze kinderen. Laten we streven naar meer welzijn en dan maar wat minder welvaart. Wat minder spullen, wat meer elkaar.

Ik wens u allen sobere maar gezellige kerstdagen en veel welzijn in 2024.

*Met vriendelijke groet,
namens het bestuur van HoekscheWaardDuurzaam,*

Piet Jansen, voorzitter